

Рецензія

кандидата архітектури, доцентка кафедри Архітектури будівель та споруд
Одеської державної академії будівництва та архітектури
Малашенкової Вікторії Олександрівни
на дисертаційну роботу **Дунаєвського Євгена Юрійовича**
«ЕВОЛЮЦІЯ АРХІТЕКТУРИ ПРАВОСЛАВНИХ ХРАМІВ І КОМПЛЕКСІВ В
ПЕРІОД НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 191 – архітектура та містобудування,
галузь знань 19 Архітектура та будівництво

На рецензію представлена дисертація, що складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків і списку використаних джерел. Структура дисертації стандартна і достатньо обґрунтована.

Актуальність обраної теми. Обумовлена відродженням православної церковної архітектури в Україні. Масове будівництво нових храмів відбувається за відсутності науково-методичної бази, необхідне узагальнення теоретичного та практичного досвіду у сфері сакрального проектування та будівництва. Такі узагальнення неможливі без глибокого вивчення національних традицій церковної архітектури, її сакрального та символічного змісту. Тільки в умовах виявлення творчих традицій в архітектурі можна уникнути обмеженості та випадковості функціонально-планувальної та архітектурно-образної контексті в сучасному храмовому будівництві. Виходячи з причин прискореного темпу зростання релігійних громад та активного будівництва нових церковних споруд, потребує свого адекватного та якісного архітектурного рішення з урахуванням нових тенденцій розширення функцій православних комплексів. Ідея сакрального лежить в основі канонічної традиції, є незмінними властивостями православного храму, але характеризується синтезом накопичених культурно-традиційних надбань, сучасного світогляду та соціально-економічних, політичних та демографічних потреб суспільства.

Склад і структура дисертації.

Дисертація викладено на 353 сторінках, у тому числі 188 сторінок основної частини. Робота складається із вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел з 255 найменувань та додатків на 45 сторінок; містить 53 рисунки. Дисертація за структурою, мовою та стилем викладання відповідає вимогам МОН України.

Аналіз основного змісту дисертації, її наукової новизни, ступеня обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій.

Відповідність спеціальності. Дисертація відповідає спеціальності 191 – архітектура та містобудування, оскільки в ній розглядаються функціональні, архітектурно-планувальні, композиційні аспекти проектування православних храмів та комплексів, систематизовано стан дослідження архітектурно-типологічних основ розвитку православних храмів та комплексів, обґрунтовано загальну методику дослідження, визначено

архітектурно-планувальні принципи та прийоми організації православних храмів та комплексів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації визначається тим, що робота спирається на загальнонауковий системний підхід, який дозволяє розглядати архітектурно-планувальну організацію православних храмів та комплексів та виявити їх основні типологічні особливості, вдосконалити основну класифікацію. Наукові пропозиції, висновки і рекомендації, які виносяться на попередній захист, висвітлені в 7 публікаціях та обговоренні на наукових конференціях.

Здобувачем отримані нові науково обґрунтовані теоретичні результати, що в сукупності є суттєвими для розвитку архітектурної науки. До найбільш важливих з них можна віднести:

1. Встановлення принципів архітектурно-планувальної організації православних храмів та комплексів.
2. Вдосконалення основної класифікації та типологічних особливостей православних храмів та комплексів.
3. Надання рекомендацій щодо архітектурно-планувальної організації та містобудівних особливостей організації православних храмів та комплексів.

Практична значущість основні теоретичні положення, прикладні результати і висновки дисертаційного дослідження запропоновані автором, можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях, при коригуванні існуючих та створенні нових нормативних положень стосовно містобудівної діяльності, проектування та будівництва закладів освіти, при розробці проектно-планувальної документації православних храмів та комплексів у населених пунктах при новому будівництві та в умовах реконструкції. Висновки і результати дослідження можуть знайти використання в педагогічній роботі при підготовці лекційних курсів і практичних занять для архітектурних та містобудівних спеціальностей.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності.

Рецензентом в дисертації та роботах здобувача не виявлено ознак академічного плагіату та інших порушень, що могли б поставити під сумнів дотримання норм академічної доброчесності або самостійність виконання дослідження.

Повнота викладання результатів у опублікованих працях.

Здобувачем опубліковано 13 наукових робіт з них 10 – одноосібних, в яких в повній мірі розкрито основні результати проведеного дослідження. Серед опублікованих робіт слід відмітити 5 статей у фахових виданнях України категорії «Б» та 1 статтю в іноземному виданні, проіндексованому в базі SCOPUS.

Кількість та якість здійснених наукових публікацій відповідає вимогам п. 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація Дунаєвського Євгена Юрійовича «Еволюція архітектури православних храмів і комплексів в період незалежності України» є завершеною науковою працею, яка написана грамотною технічною мовою із дотриманням єдиного стилю та логічної послідовності. За структурою, змістом, загальним обсягом та кількістю наукових публікацій здобувача дисертація відповідає вимогам, що висуваються Міністерством освіти і науки України для отримання ступеня доктора філософії. Дисертація є результатом науково-дослідної роботи, що характеризується належним науково-методичним рівнем її виконання та проведеного аналізу.

Зауваження щодо змісту дисертації.

1. В інтерв'юванні практикуючих архітекторів була думка про «універсальну модель храму». Потрібно розвинути цю думку. Розкрити цю модель у 3-му розділі. Дати рекомендації, як до більш архітектурної, а не теоретичної моделі.

2. В 3 розділі потрібно навести більше прикладів пов'язаних з національною ідентичністю. Показати, які саме риси притаманні православним храмам та комплексам, суто українське, треба розвивати та використовувати архітекторам у своїй праці.

3. Архітектура православних храмів доволі канонічна, але сучасність диктує своє, тому треба показати, як на архітектуру храмів впливають інновації. Який відсоток канонічності та інновацій допустимий.

При цьому, незважаючи на зауваження, описані вище, робота «Еволюція архітектури православних храмів і комплексів в період незалежності України» відповідає меті та поставленим завданням дослідження, а самі зауваження не впливають на якість наукової роботи Дунаєвського Є. Ю.

Висновок. В цілому дисертаційна робота Дунаєвського Євгена Юрійовича, справляє позитивне враження. Дослідження має виражену наукову новизну і практичну цінність. За сукупністю реалізованих наукових розробок є завершеною науковою працею, відповідає спеціальності 191 – Архітектура та містобудування (галузь знань 19 Архітектура та будівництво) та вимогам, передбаченими наказом МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року. Враховуючи належний науковий рівень виконання дисертаційної роботи вважаю, що її автор Дунаєвський Є. Ю. заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування, галузь знань 19 Архітектура та будівництво.

канд. арх., доцент,
Одеської державної академії
будівництва і архітектури

В. О. Малашенкова

Малашенкової В.О.
Підпис
ЗАСВІДЧУЮ
НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ
14 11
ВІДДІЛ
КАДРІВ
02071033
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ